

מסורת הש"ס

(א) וירשׁ יומא פ"ו ה"ו, (ב) לפיל ק"ו ושי"ג, (ג) מוספ' פרה ספ"ו ווע"פ מוספ' יומא פ"ג ה"א, ובעי"ז פרה פ"ח מ"ג ורע"ז ליל פג, (ד) ונ' תו צ"ק עו, ד"ה פרה, (ה) חולין קכא, כריכות כל, מה נל, (ו) וירשׁ שם, חגיגה פ"ג ה"ב, (ז) שיר' לעמ' הקודם (ח) ונצ"ח ס"פ נח פ"ה י"ט

הגהות הב"ח

(א) גמ' הג' דלילא גואי נמי לטמא' אמר רבא אל בעינא: (ב) שם שער המשתלג נמי ל' לית להו פרה ופרים מנג' כל"ל ומיתב אפי' נמחק: (ג) ושי"ג ד"ה או דלמא ובי' שדינ' לה ולא רוצה כל"ל ויתבת ואפי' נמחק: (ד) בא"ד אפילו הכי כ"ב וכו' פסק הלכה של שי"ג: (ס) ד"ה קולול ובי' דוגממו בירושלמי מרח: (ז) ד"ה השוקי ובי' ופר העדה גמרי כל"ל ומיתב ופר י"ה נמחק:

גליון הש"ס

גמ' צריבין הכשר טומאה. עיין בדק"ק דף עו ע"א מוס' ד"ה פרה:

שינויי נוסחאות

[א] או דלמא בתר (ש"ס): [ב] הלאפי"ד צפ"ה מהל' פרה ה"ה כמז דלשעת המנצ"ס: [ג] ודכ"ה לפי התוס' מהן צ"ל מטמא. כיון דהאפייעא אל על הפרים אלמא ויתב (שפי') (ש"ס): [ד] שן נלן קמ' שטיית' מלפון המטהר דלעיל וצ"מ מקון עפ"י טומא המטהר ה"ה כמטהרי: [ו] כצ"ח ואחריו כן יבא. וכן נקנן. דקא' אשוקף פר ושעיר של ויה"כ (ויקרא טו, כח). ואילו קרא דלמר יבא וגו' (ויקרא יד, ט) קלי' לתלוני: [ז] גיל' ת"ר השורף פרה ופרים והמשלח את השטמן במטמאין בגדים כו' (כתחיי'): [ח] וכו"ה כמספיקא דפרי' וכן נטיקון תמוס' צ"ק ע"ה ה"ה"ש כפרה פ"ח מ"ו, וכן משמעו משי"ג ובעי"ז כשי"ג: [ו] מטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא חי וכל שהוא חי אינו מטמא כו' (כתחיי'): ובעי"ז בתוספתא ובש"ס: [ז] כצ"ח נוסף הנינו טעמיה: [ח] ורוע אשר ירוע כי דרש"ם מה דרש"ם ובי' (בי"ש). ונחולין כל הטען בשעיר קמא: [א] צ"ל צריבין על ואפי' וכן כצ"ח (ש"ס): [ב] ציחה נבלת ביד עד ואין צריכה הכשר לא גרסין (בי"ש). ח"ו וביי"ש). ועי' דף דור: [א] צ"ל איך (צ"ח): [ב] התוס' כצ"ח גרסין איך צריבין (ש"ס). ועי' גלוקוסים. ועי' מ"ז וד דור: [ג] גיל' בר מל' (ש"ס): [ד] שנתממא (ש"ס): [ה] ס"ל להנין ובעי' לטוור' בפנים הק"ד והשל' ר"ה (בי"ש וכו'). ועי' בעמ' הקודם צפ"ה אות כח: [ו] בדרים וציצי אל מחוץ למחנה בעינן (בי"ה). והס"ד ומה"ד האי מטיא דרבר. שיצא להנין הס"ד (בי"ה). ש"ס. וחס"ס. ונזכיק' ל"ב תמיכות שפוטגמין: [ז] הבר שבהנין צא רוב כל"ל (ששכ"ה): [ח] י"ח איך (צ"ח): [ט] צ"ל ליה (כ"ה): [י] צ"ל לא שבהנין (כתחיי'): [יא] עי' מ"ז ופ"מ שכתבו דמלכא הוא הקדש: דהא רש"י אצל ראה לעיל אות פו דיש חס ש"ס נטמאות בשעיר רש"י. ועי' שר"ק: [בא] כצ"ח נוסף ולא בגבירי דרביב: [בב] כ' גלוקיט' הלכות. הנה רש"י על סוגיא זו ע"א' קבלור מלך וקשה להניח: וכן לפי מתקנתא לא פליגי רש"י ומוס' לנימא עכ"ל: [בג] דהך ראהי דקמיתוי כל"ל (ששכ"ה): [בד] מילתא דבעינן ואחר יבא אל המחנה מלך בנסך כו' כל"ל (בי"ש): [בח] להו לקמאי מוציאין כל"ל (חס"ס). כ"ב וכו'. וכן כצ"ח לקמאי: [בז] שיצאו מתחילה חוץ:

במר רוב האבר והוא ליה כמאן דלא נפק ואין כאן רוב הצהמה לחוץ ^[א] ולענין טומאת בגדים ^[ב] מחוץ למחנה צעי (האי מיעוטא דלכבר שיאל לחוץ): " **אלא שיאל חניו**. של פר ברוב אבר. כחצי הפר ^[א] (הג"ה) יאל רוב אחד מן האברים ומיעוטו כחצי הפר שצפנים האי מיעוטא דלכבר. שגשאר צפנים במר רובא דלכבר שיאל שדינן ליה והוא ליה כמאן דנפק ואשתכח רוב בהמה מבחוץ: **או דלמא במר בהמה דמיחצר** זה והיכא דלימא שדינן לה ^[א] (ו) ואפי"ג דלאו רובא דבהמה היא אלא פלגא וליכא למימר כדלמארן לעיל שצקינן ^[א] רובא דבהמה ^(ו) אפילו הכי כיון דאין האבר נמוק לא אזלינן ביה במר רובא ולא היא יציאה ואם ^[ב] נטמא הפר שורפו צפנים: **מסני לה**. להך צע"א ברובא דמניינא דגברי: **שיאלו וחזרו מסו**. קס"ד לענין טומאת העזרה של אלו שהוציאום קמיציעיא ליה: **איטמו להו**.

בגדיהם: **כיוון דהדור הדור**. והוו להו כמי שלא יאלו: **הנך דאיכא גואי נמי נטמאו**. דהא יציאה לענין טומאת בגדים צפרים כתיבא ^[א] ויאל אל מחוץ למחנה ושרפו וגו' ומניינה ילפינן לקמן בפירקין (דף קה:) לומר לך כיון שיאל הפר חוץ למחנה אחת מטמא בגדים אפי"פ דלא נפוק גברי נטמאו אלא לאו משום דלמר' דאי הדור הדור וכל שכן אלו שמוחזרים ועומדין שהרי לא יאלו ^[ב]: **אמר רבא וספספא**. דהך ^[בג] דקמייתי ראה מילתא היא: **אלא צעינן ואחר יבא אל המחנה**. אלמא קרא דנפיקא דגברי קאי דכל כמי דלא נפק לא קרינא ביה ואחר יבא וכיון דלא קרינא ביה ואחר יבא לא קרינא ביה יכנס בגדיו: **ופרכינן אלא ר' אלעזר היכי צעי לה**. דכיון דכחסי תליא מילתא ^[ד] מכי נפק קרינא ביה יכנס בגדיו ואי אהדרינהו ואתו אחריי' לאפוקינהו אפי' משצת להו ^[ה] ומוציאין לא מטמאו הנך במרלי עד דנפקי דהא לא קרינא ביה ואחר יבא: **דנקיטי לה צנכולס**. שאלחוס צנכולות ועומדין מבחוץ להוציאם לאחר שחזרו וקמיציעיא ליה מי אחריינן כיון שיאלו ^[א] חוץ לעזרה כל העסוקים בהן מכאן ואילך חוץ לעזרה מטמאין בגדים או דלמא כיון דהדור הדור ועד דנפקי לא מטמאו: **קנולס**. גליון הש"ס ירושלמי מקל ורלחתי דוגממו ^(א) ^(ב) ^(ג) צילמי תרח נטל צנולסא ותצרינון: **השורף פרה אדומה ופרים הנשרפים מטמאין בגדים**. פרה צהדא כמיצ בה (במדבר יט) פרים פר כהן משיח ופר העדה ^(א) ופר ^[בח] יוס הכיפורים גמרי מקרא יתירא דחטאת חטאת צשליה

כל הנוצחים שנתעברו (ויקרא טז) ופר ^[בא] ויה"כ צהדא כתיב (ויקרא טז) ופר ^[בא] אינן מטמאין בגדים. פרה ופרים עצמן אין מטמאין בגדים הנוגעין בהן בלא מתעסקין אכל מטמאין אוכלין ומשקין הנוגעין בהן. ולקמן מפרש טעמא: **כדסנא דבי ר' ישמעאל מה ורעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה**. כגון אדם ובגדים: **ולריבין הכשר**. דבר המכשירן לקבל טומאה כגון נתינת מים ומגע שרץ: **אף כל שאין סופו לטמא כו'**. כגון שאר אוכלין אצל הני פרה ופרים ושעיר הואיל וסופן לטמא אדם ובגדים כגון המתעסקין בהן אין לריבין הכשר ^(א) טומאה הלכך מטמאו מחיים ואפי"ג דלא ^[א] איטמויי שאר בעלי חיים דעלמא: **אלא לרבנן אי דאיה לנו דסנא דבי רבי ישמעאל אפי' שעיר המשפלה ואי ליה לנו דסנא דבי רבי ישמעאל פרה ופרים מנא להו**. הרי טהורין הן ולא נאמרה בהן טומאה אלא למתעסקים בהן: **אמרי במערבא לריבין הכשר טומאה ממקום אחר**. הא דסנא דבי רבי ישמעאל ה"ק כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה צריך הכשר טומאה ממקום אחר שיגע בשרץ או צנצילה ולא שיטמאו ^[א] מאילוי אצל מי שסופו לטמא טומאה חמורה ה"ה צריך ליגע בטומאה ומטמא טומאת אוכלין **כפנים אוכלין ומשקין**. הואיל ועדיין לא הגיעו להיות מטמאין טומאה חמורה לא מטמא טומאה קלה או דלמא הואיל וסופן לטמא לכשיאלו מטמאו: **בבלא עוף טהור**. מטמאה טומאה חמורה צבית הבליעה צביות: **מהו שיטמא ^[א]**. לרבי מאיר אוכלין ומשקין צביות. לרבנן לא מיציעי לך דלמרי מדי דחזי לטומאה צעינן וצביות אין לוו ^[א] טומאה אלא צבית הבליעה אצל לענין מגע ליכא שיעורא ^[א] צביות אלא לרבי מאיר דלמר כל שסופו לטמא טומאה חמורה אין לריך ראויה לטומאה מהו שמתמא צביות מאליה: **דמחא על ארעא לא סיביעי** לך. דלא מיטמאה דהא אכתי לא הוגעה לסוף טומאה חמורה שמא לא תיכנס לצבית הבליעה לעולם: **דינקט צפומיה לא סיביעי** לך. דאם היו אוכלים אחרים לתוך פיו מטמאתן דהא הגיעה לטומאה חמורה צהאי שיעורא. כי מיציעי לך כו':

טבול יום פרק שנים עשר זבחים

קה.

או דלמא בתר בהמה אזלינן. תימה אם הצהמה צפנים פשיטא דגברי טהורים כדמוכח כולה שמעתין ויש לומר דה"ק במר בהמה דוקא אזלינן במר רובא אצל בגברי לא: **א**ו דלמא כיון דהדור הדור. פי' צקונטרס דמציעא ליה לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאו וקשה אטו מחילות עזרה מקום ^[א] טהרה דכיון שנטמאו מי יטהרם וגרלה לפרש דמציעא ליה לענין הנוגע צפנים דללמא כיון דילאו בחוץ אפי"ג דחזרו הנוגע צפנים טמא ומסיק דמיציעא ליה כיון ^[א] בחוץ דנקטי צנכולס ומיידי בעומד ^[א] בחוץ ואחזו צנכולות להוציאם לאחר שיחזרו ^[א] דפריש צקונטרס. הג"ה: **פרים הנשרפים**. שיאלו הפרים והאנשים וחזרו הפרים

וגברי מהו פשיטא ^[אא] האנשים וגם בגדים שציו עליהם טמאים ובחזרתן לא נטהרו אלא אם אנשים אחרים נכנסו בעזרה ויתעסקו ^[אב] צהוצאלא או הראשונים לבשו בגדים אחרים מי הוו טמאים צעסק זה קודם שיאלו חוץ לעזרה ^[אג] כיון שיאלו הפרים כבר חשבו כאליו מוציאם אותם מפתח עזרה ולחוץ. וקאמר מי ^[אד] תלי מילתא דהוצלת הפר לבדו אפי"פ שלא יאלו האנשים א"כ גבי סוגלין אותן צמותות כיון שיאל הפר ולכן נטמאו הראשונים אם כן גם דגואי נטמאו. ותסבירא שיהא תלוי ציציאת הפר לבדו והא צעינן ואחר יבא אל המחנה אלא פשיטא דציעא ^[אז] גם שיאלו האנשים עם הפרים ולכן דגואי לא מטמאי וגם צעאי דליך אנשים אחרים שמועילם לא יאלו פשיטא דטהורין אוהן אלא רבי אלעזר הכי צעי דנקטי צנכולס שהפריים יאלו וחזרו ^[אח] אנשים אחרים ועמדו חוץ לעזרה ומוציאין הפרים שצמחן העזרה צנכולות מי אחריינן כיון שהפריים כבר יאלו והאנשים עומדים בחוץ חשבו כאליו מוציאין אותן מפתח עזרה ולחוץ וטמאין או חשבו כאליו לא יאלו הפריים מעולם לחוץ וטהורים אצל אם נכנסו צפנים גברי חדשים או הראשונים צבגדים חדשים כיון שמועילם אלו לא יאלו פשיטא דטהורים אפי"פ שיאלו כבר הפריים. מה ^[אי] שצפנים אינו מבזרז זה עיקר. **בין ד"ן: במחוסר יציאה במחוסר מעשה דמי או לא**. ואל"ת אי מטמאו צפנים אם כן יטמאו את האימורים ויש לומר דמחוסר חמיכה פשיטא דהוי כמחוסר מעשה ולא ^[אב] מטמאו צשעת פרישתן דמיידי צנימוין צבל ^[אב] כרחו

הש"ך לעני' זה ר' בעני' קודם מטמאין אלא העוסקין בהן הלכך צריבין הכשר טומאה במקום אחר כלומר שיצו בהן שרץ, הלכך פרה ופרים מקבלין טומאה מפני שהן ממים, אבל שעיר המשתלח אינו מקבל טומאה מפני שהוא חי (מי ה"רין טעמיה אי פ"ז כקילוי): צריבין הכשר טומאה אחר הכשר מים שיהיו בעינן שיהיו ראויים לקבל טומאה במקום אחר ואם היו ראויים לכך מטמאין הם מעצמן כאילו קבולו במקום אחר ונפקא מינה דבעו הכשר מים שיהיו ראויים לקבל טומאה הילכך פרה ופרים שהם אוכלין וראויים לקבל טומאה מטמאין מעצמן אבל שעיר המשתלח שהוא חי ואינו ראוי לקבל טומאה אף מעצמו אינו מטמא ויעולם פרה ופרים מטמאין מעצמן. בין ותצד. עוד יש לפרש להאי מימא הכי לעולם רבנן לית להו דרבי ישמעאל דסברא להו דבעינן שיקבילו טומאה במקום אחר ופרה ופרים נמי על ידי קבלת טומאה הילכך פרה ופרים דבני קבולי טומאה ינזחו מקבלי טומאה ויחבי לה אבל שעיר שהוא חי לא מקבל טומאה ולא ייחב לה ולדעת חזקוני רבנן נבלת עוף טהור נמי לא מטמאה עד דמקביל טומאה במקום אחר. והאי פירושא נוחא טפי לההוא סוגיא ודבוחם מיהו דהאי סוגיא היא פירושא ליכא פלוגתא בין פרה ופרים לנבלת עוף טהור וטובין נמי בכולא לתלמודא כרבי ישמעאל דלא בעינן לא הכשר מים ולא הכשר שרץ (ולפי"ד פ"ג מלח"ט ה"ז):

עין משפט ונר מצוה

א א מ"י פ"ט מהל' פסח"ט הלכה ג:
בב בג מ"י פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ה:
בג ד מ"י שם הלכה ז ופ"ו מהלכות אבות הטומאה הלכה טו:
בד ה מ"י פ"ג שם הלכה ב:
בה ו מ"י שם הלכה ג:
בו ז ע"י כ"ה"מ צפ"ה מהלכות פרה הלכה ז:

תורה אור השלם

- והשורף אתם יבבם בברי' וירחי את ישראל בקיים ואחרי כן יבא אל המזבח: ויקרא טו, כח
- ובי יפל מעבליהם על כל ידע ידע אשר יצדע צדודי זהא: ויקרא יא, לו

מוסף רש"י

מה ורעיס שאין סופן ליטמא טומאה חמורה. ורעיס אינן נעשין אב טומאה טעומת ואפילו נגעו במת שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אב טעמא אדם וכלים, דמהיכל נפקא דנוגע במת מטמא אדם מציא קרא דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והכסף הנוגע צלחמו טמא חממה עד שער, וי' כמיזי הלי' קרא דכבר שיש לו טהרה צהאלה ובעיניה כתיב, דכמיזי לעיל מנייה והוא הטיור על הטמא וגו' ובהכרח טמא קלי והנפש הנובעה, יאלו אוכלין ומשקין וכלי חסם, הואיל ואין להם טהרה מחוץ לאין נעשין אב טמא: ויצתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה. אדם ובגדים אם אכלתה, הלכך אינה לריכה הכשר (וחזקין קמא קמא): אין צריכה הכשר. לא עוב טכסה ירידת טומאה, לא הכשר עוב ולא הכשר שרץ, אלא מאליה בלא שום נגיעה (וזה ד'):

שיטה מקובצת

בשלמא דהי מאיר בדתנא דבי רבי ישמעאל כו', עיי' מוס' צ"ק דף ע"ז ע"ה:

ליקוטים

הש"ך לעני' זה ר' בעני' קודם מטמאין אלא העוסקין בהן הלכך צריבין הכשר טומאה במקום אחר כלומר שיצו בהן שרץ, הלכך פרה ופרים מקבלין טומאה מפני שהן ממים, אבל שעיר המשתלח אינו מקבל טומאה מפני שהוא חי (מי ה"רין טעמיה אי פ"ז כקילוי): צריבין הכשר טומאה אחר הכשר מים שיהיו בעינן שיהיו ראויים לקבל טומאה במקום אחר ואם היו ראויים לכך מטמאין הם מעצמן כאילו קבולו במקום אחר ונפקא מינה דבעו הכשר מים שיהיו ראויים לקבל טומאה הילכך פרה ופרים שהם אוכלין וראויים לקבל טומאה מטמאין מעצמן אבל שעיר המשתלח שהוא חי ואינו ראוי לקבל טומאה אף מעצמו אינו מטמא ויעולם פרה ופרים מטמאין מעצמן. בין ותצד. עוד יש לפרש להאי מימא הכי לעולם רבנן לית להו דרבי ישמעאל דסברא להו דבעינן שיקבילו טומאה במקום אחר ופרה ופרים נמי על ידי קבלת טומאה הילכך פרה ופרים דבני קבולי טומאה ינזחו מקבלי טומאה ויחבי לה אבל שעיר שהוא חי לא מקבל טומאה ולא ייחב לה ולדעת חזקוני רבנן נבלת עוף טהור נמי לא מטמאה עד דמקביל טומאה במקום אחר. והאי פירושא נוחא טפי לההוא סוגיא ודבוחם מיהו דהאי סוגיא היא פירושא ליכא פלוגתא בין פרה ופרים לנבלת עוף טהור וטובין נמי בכולא לתלמודא כרבי ישמעאל דלא בעינן לא הכשר מים ולא הכשר שרץ (ולפי"ד פ"ג מלח"ט ה"ז):

^[1] ורעיס שאין סופן ליטמא טומאה חמורה
ורעיס אינן נעשין אב טומאה טעומת ואפילו נגעו במת שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אב טעמא אדם וכלים, דמהיכל נפקא דנוגע במת מטמא אדם מציא קרא דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והכסף הנוגע צלחמו טמא חממה עד שער, וי' כמיזי הלי' קרא דכבר שיש לו טהרה צהאלה ובעיניה כתיב, דכמיזי לעיל מנייה והוא הטיור על הטמא וגו' ובהכרח טמא קלי והנפש הנובעה, יאלו אוכלין ומשקין וכלי חסם, הואיל ואין להם טהרה מחוץ לאין נעשין אב טמא: ויצתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה
אדם ובגדים אם אכלתה, הלכך אינה לריכה הכשר (וחזקין קמא קמא): אין צריכה הכשר
לא עוב טכסה ירידת טומאה, לא הכשר עוב ולא הכשר שרץ, אלא מאליה בלא שום נגיעה (וזה ד'):

^[2] פרישתן דמיידי צנימוין צבל

^[3] ורעיס שאין סופן ליטמא טומאה חמורה
ורעיס אינן נעשין אב טומאה טעומת ואפילו נגעו במת שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אב טעמא אדם וכלים, דמהיכל נפקא דנוגע במת מטמא אדם מציא קרא דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והכסף הנוגע צלחמו טמא חממה עד שער, וי' כמיזי הלי' קרא דכבר שיש לו טהרה צהאלה ובעיניה כתיב, דכמיזי לעיל מנייה והוא הטיור על הטמא וגו' ובהכרח טמא קלי והנפש הנובעה, יאלו אוכלין ומשקין וכלי חסם, הואיל ואין להם טהרה מחוץ לאין נעשין אב טמא: ויצתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה
אדם ובגדים אם אכלתה, הלכך אינה לריכה הכשר (וחזקין קמא קמא): אין צריכה הכשר
לא עוב טכסה ירידת טומאה, לא הכשר עוב ולא הכשר שרץ, אלא מאליה בלא שום נגיעה (וזה ד'):